

Από το δίπολο Αριστερά-Δεξιά στο δίπολο πατριωτισμός-εθνομηδενισμός

Του Γιώργου Καραμπελιά

Μόνο σκάβοντας στο λαϊκό σώμα και στο κομμάτι της ψυχής μας που παραμένει συνδεδεμένο –έστω με μια μικρή κλωστή– με τη μεγάλη παράδοση, τις αξίες και τον πολιτισμό μας, μπορεί να βρει κανείς τις δυνατότητες μιας οποιασδήποτε ανάκαμψης. Είμαστε πεπεισμένοι πως έχει έλθει το οριστικό τέλος της Μεταπολίτευσης που, δυστυχώς, εξαιτίας της παρακμής της χώρας, σέρνεται επί 10 ολόκληρα χρόνια. Ξεκίνησε το 2010 με τα μνημόνια και μοιάζει να ολοκληρώθηκε με τις εκλογές του Ιουλίου του 2019.

Η μεταβατική περίοδο νεοδημοκρατικής φιλελεύθερης “κανονικότητας” θα κρατήσει λιγότερο από όσο φαντάζεται ο Μητσοτάκης και οι περί αυτών. Μετά θα δώσει τη θέση του σε μια νέα ιστορική περίοδο, κατά την οποία η ελληνική κοινωνία, το ελληνικό έθνος, θα αγωνιστεί για την ίδια την ιστορική του επιβίωση. Και γύρω από αυτό το αίτημα θα τείνουν να αναδιαμορφωθούν στο σύνολό τους και οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας.

Γιώργος Καραμελιάς

Μία τέτοια αναδιαμόρφωση απαιτεί μια σχετικά μακρά περίοδο, κατά την οποία οι πολιτικές δυνάμεις θα πάψουν σταδιακά να διαχωρίζονται με βάση τον παλαιό άξονα Αριστερά-Δεξιά, τέτοιον που είχε διαμορφωθεί σε όλη τη μεταπολιτευτική εποχή. Και αυτό έχει ήδη συμβεί, ακόμα και με τη συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, ή με τη μαζική συμπερίληψη πασόκων στην κυβέρνηση Μητσοτάκη.

Οι αντιθέσεις σε αυτή τη νέα περίοδο θα καθορίζονται με βάση έναν νέο άξονα, τον άξονα πατριωτισμός-εθνομηδενισμός. Προφανώς, αυτή η νέα πραγματικότητα δεν θα αναιρεί τις όποιες διαφορές, διότι κάποιες κοινωνικές δυνάμεις είναι πιο στενά και πιο οργανικά συνδεδεμένες με το πατριωτικό αίτημα και κάποιες άλλες με την εθνομηδενιστική ροπή. Ωστόσο αυτές οι διαφορές δεν θα είναι κυρίαρχες για ένα σημαντικό διάστημα τουλάχιστον.

Όρος η υπέρβαση του διπόλου Αριστερά-Δεξιά

Σε ένα απειλούμενο με ιστορική έκλειψη έθνος, τα μέτωπα, και κατ' εξοχήν το πατριωτικό, θα προσλάβουν διαταξικά χαρακτηριστικά. Αυτό το νόημα είχε κατά βάθος και το αίτημα του κινήματος των Αγανακτισμένων για την αναγκαία υπέρβαση του διπόλου Αριστερά-Δεξιά. Διότι, όπως είχαμε τονίσει από το 2011, εισερχόμαστε ήδη σε μια νέα ιστορική εποχή, για την οποία μας προϋδέαζε αυτή η νέα λαϊκή ενότητα που σφυρηλατούνταν στις πλατείες των Αγανακτισμένων.

Κι αν αυτή η αναζήτηση οδήγησε, σε μια πρώτη φάση, στη φαλκίδευση αυτού του αιτήματος από την εθνομηδενιστική και καθεστωτική Αριστερά και τη ναζιστική Δεξιά, σήμερα ωριμάζουν οι όροι για την επανοικείωση αυτού του αιτήματος από δυνάμεις αυθεντικά πατριωτικές και δημοκρατικές. Αυτό το νόημα είχε εξάλλου ο παλλαϊκός ξεσηκωμός για το Μακεδονικό που ξεπέρασε τους παλιούς διαχωρισμούς.

Εξάλλου, η σημερινή συρρίκνωση και γελοιοποίηση της εθνομηδενιστικής Αριστεράς (μεταξύ Τζόκερ και Πολάκη) και η στρατηγική καταβαράθρωση της ναζιστικής Δεξιάς αποτελούν προϋπόθεση για μια τέτοια ιστορική επανάκτηση. Και καθόλου τυχαία, η συρρίκνωση της μιας συμπαρασύρει μαζί της και την άλλη. Βέβαια, βρισκόμαστε σε μια μεγάλη ιστορική καμπή, πλανητικών διαστάσεων, που δεν αφορά μόνο τον Ελληνισμό, αλλά το ίδιο το ανθρώπινο είδος. Όλα τα έθνη βρίσκονται μπροστά στην απειλή της βύθισής τους στη χοάνη μιας παγκοσμιοποίησης που δεν είναι μόνο οικονομική ή πολιτισμική, αλλά πρωτίστως τεχνολογική.

Βαδίζοντας ενάντια στο ρεύμα

Όμως, ακόμα και μέσα σε αυτό το πλαίσιο, συνεχίζεται και θα συνεχιστεί η πορεία των εθνών, τουλάχιστον στη διάρκεια του τρέχοντος αιώνας. Μάλιστα, οξύνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ τους, για να καταλάβουν μια καλύτερη θέση σε αυτόν τον παγκοσμιοποιημένο κόσμο. Οι Έλληνες, λοιπόν, εάν θέλουν να συνεχίσουν να επιβιώνουν ως συλλογικό υποκείμενο, είναι υποχρεωμένοι να βαδίσουν κυριολεκτικώς ενάντια στην Ιστορία, που μοιάζει να τους έχει καταδικάσει.

Εκκινώντας από την αρχική του κοιτίδα, στις όχθες του Αιγαίου Πελάγους, ο Ελληνισμός διέτρεξε μια ιστορία 3000 χρόνων κατά την οποία –ουσιαστικά μέχρι το 1922– είχε κατ’ εξοχήν εξωστρεφή χαρακτηριστικά και άρδευσε πολλούς ξένους πολιτισμούς και ηπείρους. Επηρέασε καθοριστικά τον παγκόσμιο και κατ’ εξοχήν τον δυτικό και χριστιανικό πολιτισμό, εξαντλώντας εν πολλοίς την αρχική του ορμή και την πολιτισμική και πληθυσμιακή του πυκνότητα μέσα από αυτή τη διασπορά.

Το 1922, λοιπόν, έλαβε τέλος οριστικά αυτός ο κλασικός τρόπος ύπαρξης του Έλληνα ανθρώπου. Έκτοτε, εισήλθαμε σε μια περίοδο βαθιάς παρακμής που διαρκεί ήδη 100 χρόνια και διαρκώς επιδεινώνεται, απειλώντας μας και με ιστορική εξαφάνιση, γιατί δεν έχουμε ακόμα βρει ένα νέο τρόπο ύπαρξης. Έτσι, οι Έλληνες, μετά από μια μακρά περιπλάνηση στις γειτονιές όλου του κόσμου, όπου έσπειραν τον πολιτισμό τους, γύρισαν πλέον ως Νεοέλληνες στην ιστορική τους κοιτίδα, γερασμένοι, εξαντλημένοι, συρρικνωμένοι.

Κινδυνεύει με ιστορική εξαφάνιση

Η μόνη ιστορική διέξοδος που διαθέτουμε πλέον είναι η δημιουργική αναβίωση των αξιών του ιστορικού Ελληνισμού στον στενό τόπο που πλέον ορίζει τη μοίρα μας. Και ακόμα αυτό το μήνυμα δεν μπόρεσε να ριζώσει σε τέτοια έκταση στο λαϊκό σώμα και στην πολιτική πραγματικότητα, ώστε να εγκαινιάσει μια νέα, τέταρτη, ιστορική περίοδο του Ελληνισμού. Και όμως, αυτή είναι η αναγκαία προϋπόθεση για να μη συντριβούμε.

Όπως υπογράμμιζε ο Παναγιώτης Κονδύλης, η σημερινή Ελλάδα κινδυνεύει με ιστορική εξαφάνιση πολύ πριν από τα υπόλοιπα έθνη. Και σε αυτήν ακριβώς τη διαπίστωση εδράζεται και ο πατριωτισμός μας ως κυρίαρχο ιδεολογικό πρόταγμα. Για να επιβιώσουν, οι Έλληνες είναι υποχρεωμένοι να εγκαταλείψουν τη λογική του σκορπίσματος και της άρδευσης των ξένων λαών και πολιτισμών, την οποία ψευδώς πολλοί χαρακτηρίζουν οικουμενισμό. Αυτή η λογική, στην τελική παρακμιακή της φάση, παρήγαγε το Νεοέλληνα γραικύλο.

Ο Οδυσσέας πρέπει να γυρίσει επιτέλους στο σπίτι του. Και από εκεί, φέροντας ως ιστορικό του απόθεμα όλον τον πλούτο αυτής της μεγάλης διαδρομής («*Η Ιθάκη σε έδωσεν το ωραίο ταξίδι*», όπως λέει ο ποιητής) να ξεκινήσει, εάν το κατορθώσει, μια νέα πορεία “από τα μέσα”. Κέντρο του πρέπει να είναι ο υπαρκτός Ελληνισμός, ακριβώς για να μπορέσει να επιβιώσει και έτσι να ολοκληρώσει ταυτόχρονα και το ανολοκλήρωτο πρόσωπο του νεώτερου Ελληνισμού.

Διότι, όταν αναφερόμαστε στην ανάγκη υπέρβασης της παρακμής, που χαρακτηρίζει τον σημερινό Ελληνισμό, αυτή έχει ως προϋπόθεση ακριβώς την “ήττα του Νεοέλληνα από τον Έλληνα”, τον οποίο φέρουμε ακόμα μέσα μας, έστω αποδυναμωμένο, έστω εν σπέρματι. Ιδιαίτερα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Εμφύλιο, κυριάρχησε ο ανθρωπολογικός τύπος του ελπισμένου ανάμεσα στις εξουσίες και στις ξένες δυνάμεις ανθρώπου, του ανθρώπου χωρίς στέρεη πολιτιστική παράδοση.

Υπάρχει δυνατότητα ανάκαμψης

Οι μαυραγορίτες και οι θεραπαινίδες των μεγάλων δυνάμεων και των πρεσβειών μεταβλήθηκαν στη νέα άρχουσα τάξη, ενώ κυριάρχησαν και στην πολιτική, όχι μόνο στα “αστικά” κόμματα, αλλά και στην Αριστερά. Έτσι ολοκληρώθηκε η μετάλλαξη του Νεοέλληνα σε γραικύλο, που αδιαφορεί για

την πολιτιστική του κληρονομιά, καταστρέφει το φυσικό και δομημένο περιβάλλον και μαϊμουδίζει κραυγαλέα όλα τα ξένα πρότυπα και μόδες.

Αυτός ο γραϊκύλος Νεοέλληνας κατέλαβε σταδιακώς την πολιτική και πνευματική εξουσία και εξόρισε το ελληνικό ήθος, την αυστηρότητα, την ντομπροσύνη, την αξιοπρέπεια στο περιθώριο της δημόσιας ζωής. Ο Έλληνας άνθρωπος και οι αξίες του καταποντίστηκαν κάτω από την κυριαρχία των ελίτ του γραικυλισμού. Τι τρανότερο παράδειγμα από την κυριαρχία ενός πολιτικού όπως ο Τσίπρας και όλου του εσμού που σέρνει πίσω του; Μόνη επιδίωξή τους είναι η ηροστράτεια κατεδάφιση όποιας αξίας έχει μείνει ακόμα όρθια.

Εάν όντως έτσι έχουν τα πράγματα, από πού άραγε μπορεί να αντλήσει κανείς την οποιαδήποτε αισιοδοξία; Μόνο σκάβοντας στο λαϊκό σώμα και στο κομμάτι της ψυχής μας που παραμένει συνδεδεμένο με τη μεγάλη παράδοση, τις αξίες και τον πολιτισμό μας, μπορεί να βρει κανείς τις δυνατότητες μιας ανάκαμψης. Τα ψέματα έχουν τελειώσει και η ανάκαμψη είναι προϋπόθεση για την επιβίωσή μας.

Μέσα από μια μεγάλη και μακράς πνοής ανορθωτική και επαναστατική πορεία, θα μπορούσαμε ίσως να εγκαινιάσουμε αυτό που θεωρώ μια αναγκαία τέταρτη στιγμή στη διαχρονία του ελληνικού πολιτισμού. Πράγμα που δεν μπορεί να γίνει με μια απλή “επιστροφή στην παράδοση”, αλλά μέσα από τη χρησιμοποίησή της σαν το λίπασμα που θα γονιμοποιήσει και θα πυροδοτήσει αυτό που ο Σεφέρης έλεγε “ελληνικό Ελληνισμό”, δηλαδή έναν εκσυγχρονισμό στηριγμένο στην παράδοσή μας.

05.11.2019

Πηγή: [Αρδην - Ρήξη](#)